

584
10.10.2018

10/178

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de kadın yoksulluğunun araştırılması ve kadın yoksulluğuna neden olan etmenlerin belirlenerek alınacak önlemlerin saptanması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Filiz KERESTECİOĞLU

Ankara Milletvekili

GEREKÇE

Kadın ve erkekler arası yapısal eşitsizlikler, kadınların toplumun daha yoksul kesimlerini oluşturmalarına neden olmaktadır. Kız çocukları, dünyaya geldikleri andan itibaren kaynaklara erkek çocuklarına göre daha az erişebilmektedir. Yapılan araştırmalar, beslenmeden eğitim ve sağlık harcamalarına kadar kız çocukları için erkek çocuklarına göre daha az kaynak ayrıldığını ortaya koymaktadır. Erkek egemenliğinin doğurduğu cinsiyetçi iş bölümü ve ayrımcılık, kadınların eğitim olanaklarından yeterince yararlanamamalarına, mesleki becerilerini geliştirememelerine neden olmakta; kadınların evlilikle birlikte ev işlerini yaparken erkeklerin ücretli işlerde çalışmaları, kadınları istihdamın ömür boyu dışına itebilmektedir.

Tüm bu nedenler, işgücü piyasasının kadınlara yönelik ayrımcı tutumuyla da birleşince, işgücü piyasasına katılabilen kadınların dahi büyük bir bölümü, düşük ücretli işlerde istihdam edilmekte, kayıt dışı, fason ve gündelik işlerde çalışmakta ya da ücretsiz aile işçisi olmaktadır. Gelir getiren işlerde çalışan kadınların yine önemli bir bölümü elde ettikleri gelir üzerinde dahi söz sahibi değildirler.

Kadınların işgücüne katılmaları önündeki en önemli engellerden biri ise toplumun paylaşması gereken ortak bir sorumluluk olan bakım emeğinin neredeyse tümüyle kadınların üzerinde olmasıdır.

Türkiye’de kreş hizmetleri çok pahalı olduğu için toplumun büyük kesimi tarafından kullanılamamaktadır. 2016 verilerine göre kreşte veya anaokulunda gündüz bakımı alan çocukların oranı yalnızca yüzde 2.8’dir.

Kadınlar, istihdamın sağladığı olanaklardan değil; baba veya eş üzerinden sağlık güvencesi ve emeklilikten yararlanmaktadırlar. Bu durum da kadınların erkeklere ekonomik olarak da bağımlı olmasına neden olmaktadır. Bu bağımlılık hali, kadınların kendi kararlarını vermelerine engel olmaktadır. Kadınlar, ekonomik nedenlerle veya çocuklarına tek başlarına bakamayacaklarını düşündükleri için şiddet görmelerine rağmen evliliklerini devam ettirmekte, ev içinde yaşadıkları sorunlara göz yummaktadırlar.

Bunun yanı sıra Türkiye’de boşanma, erkekler için olduğunun tersine kadınlar için toplum nezdinde “damgalanmayı”, bunun akabinde ev tutmaktan iş bulmaya bağımsız bir yaşam kurmaları önünde hayati pek çok zorluğu beraberinde getirmektedir.

Bütün bu sorunların ışığında değerlendirilmesi gereken yoksulluk nafakası ise son günlerde kadın yoksulluğu sorunundan bağımsız biçimde tartışılmaktadır. Son günlerde hükümetin yaptığı açıklamalarla, kamuoyunda nafaka düzenlemesini içeren Medeni Kanun’un 175. ve 176. Maddelerinde değişiklik yapacağına dair bir yargı oluşmuştur. Türkiye’nin imzacı olduğu CEDAW ve İstanbul Sözleşmesi’nin getirdiği yükümlülöklere rağmen kadınların toplumsal yaşamda eşit konuma erişebilmesi, hukuki ve fiili eşitliğin sağlanmasını hedefleyen politikaların eksikliği ve mevcut politikaların da ne yazık ki kadınları güçlendirmeye odaklanmaması nafaka hakkındaki bu tartışmaların yoksulluğu en ağır biçimde yaşayan kadınların aleyhine bir düzenlemeyle sonuç vereceği endişesini yaratmaktadır.

Bugün dahi bağlanan nafakalar kadınların geçimini sağlamasına imkân verecek miktarda değildir. Kaldı ki boşanma sonrasında varsa çocukların bakım ve geçim yükü de büyük çoğunlukla kadınların omuzlarına yüklenmekte ve bu nedenle kadınların hükmedilen nafaka ile geçinmesi neredeyse imkansız hale gelmektedir.

Kadınlara yönelik meslek edindirme ve istihdam politikalarının yetersizliği ortadayken ve kadın yoksulluğu ölkemizde çok ağır biçimde yaşanmaktayken bu sorunlara çözüm geliştirmeden, kadınların insanca işlerde çalışmasını temin etmeden yoksulluk nafakasına kısıtlamalar getirmek, kadın yoksulluğunun dayanılmaz boyutlara taşınması riskini doğurmaktadır.

Bugün Türkiye’de tartışılması gereken, yoksulluk nafakasının kısıtlanması değil; kadın istihdamı, yoksulluğu, kadın ve erkekler arasındaki eşitsizlikler ve kadına yönelik şiddettir. Özellikle kadınları daha da yoksullaştıracak politikalar geliştirmeden önce, ölkemizdeki kadın yoksulluğunun tüm boyutlarıyla ele alınması gerekmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)’in paylaştığı verilerde yoksulluk kadın ve erkek olarak ayrıştırılmamaktadır. Genel yoksulluk verilerinde bireyler hane

içinde eritilmektedir. Oysa kadınların, yoksulluğu erkeklerden farklı biçimlerde yaşadığı son dönem yapılan araştırmalarda ortaya konmaktadır. Bu nedenle yoksulluğa ilişkin cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin oluşturulması bu alanda sağlıklı politikalar geliştirilmesi için büyük önem taşımaktadır. Yasa organı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin de nafakaya ilişkin sağlıklı bir politika geliştirebilmesi için öncelikle Türkiye’de kadın yoksulluğunun araştırılması ve kadın yoksulluğuna neden olan etmenlerin belirlenerek alınacak önlemlerin saptanması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurması aciliyet taşımaktadır.

Ayhan BİLGİN

HDP Kars Milletvekili

Kemal PEKÖZ

HDP Adana Milletvekili

Berdan ÖZTÜRK

HDP Ağrı Milletvekili

Tulay HATIMOĞULLARI ORUÇ

HDP Adana Milletvekili

Abdullah KOÇ

HDP Ağrı Milletvekili

Dirayet Dilan TAŞDEMİR

HDP Ağrı Milletvekili

Kemal BÜLBÜL

HDP Antalya Milletvekili

Ayşe ACAR BAŞARAN

HDP Batman Milletvekili

Necdet İPEKYÜZ

HDP Batman Milletvekili

Mehmet Ruştı TİRYAKİ

HDP Batman Milletvekili

Feleknas UCA

HDP Batman Milletvekili

Erdal AYDEMİR

HDP Bingöl Milletvekili

Salihe AYDENİZ

HDP Diyarbakır Milletvekili

Dersim DAĞ

HDP Diyarbakır Milletvekili

Musa FARİSOĞULLARI

HDP Diyarbakır Milletvekili

Semra GÜZEL

HDP Diyarbakır Milletvekili

Adnan Selçuk MIZRAKLI

HDP Diyarbakır Milletvekili

Hişyar ÖZSOY

HDP Diyarbakır Milletvekili

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

